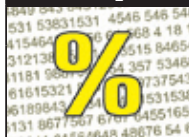

Neprofitne organizacije – postupak utvrđivanja obveze plaćanja poreza na dobit

Ministarstvo financija
 Klasa: 410-01/20-01/82
 Ur. broj: 513-07-21-01-20-1
 Zagreb, 10. siječnja 2020.

Postupak utvrđivanja obveze poreza na dobit neprofitnim organizacijama iz članka 2. stavka 6. Zakona o porezu na dobit, detaljno je opisana u uputi Središnjeg ureda, Porezne uprave KLASA: 410-01/15-01/1590, URBROJ: 513-07-21-01/15-1 od 20. listopada 2015. Obzirom da je u posljednje vrijeme zaprimljen veći broj upita koji se mogu grupirati prema gospodarskim djelatnostima i određenim neprofitnim organizacijama, u nastavku kao dodatak navedenoj uputi, radi ubrzanja postupka, dostavljamo kratke smjernice za postupanje.

Odredbe Zakona o porezu na dobit (Narodne novine, br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18 i 121/19) uzimaju u obzir kako državne ustanove, udruge, vjerske zajednice i druge neprofitne organizacije iako stječu određene prihode, temeljno su oslobođene plaćanja poreza na dobit jer obavljaju značajnu društveno korisnu funkciju zbog koje se osnivaju i istu obavljaju u skladu s posebnim zakonima i propisima.

Obveza poreza na dobit utvrđuje se načelno neprofitnim organizacijama ukoliko obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do neopravdanih povlastica na tržištu.

Gospodarskom djelatnošću neprofitnih organizacija smatra se djelatnost koju inače obavljaju gospodarski subjekti osnovani radi stjecanja dobiti koji jesu obveznici poreza na dobit ili poreza na dohodak, kao što je npr. ugostiteljstvo, trgovina, zakup ili najam, izdavaštvo ili neka druga djelatnost koja sama po sebi nije svrha postojanja neke neprofitne pravne osobe. Dakle bitno je uočiti sudjelovanje na tržištu obavljanjem gospodarske djelatnosti i trajnost obavljanja, pri čemu je uvijek potrebno ispitati je li doista riječ o neprofitnoj organizaciji koja obavlja društveno korisnu funkciju.

U pravilu neprofitna organizacija nema za cilj stjecanje dobiti, međutim zbog njenog djelovanja koje uključuje i obavljanje neke gospodarske djelatnosti od koje ostvaruje prihode mora se provesti postupak i utvrditi je li osnovana samo radi koristi određene grupe osoba odnosno osnivača koji su taj organizacijski oblik za obavljanje djelatnosti izabrali radi ostvarivanja samo svojih interesa.

Smjernice za utvrđivanje stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu

1. Upoznavanje neprofitne organizacije

- Potrebno je „upoznati“ neprofitnu organizaciju kako bi se moglo utvrditi što doista radi, svrhu osnivanja, članove i općekorisne aktivnosti - koristiti naprijed navedenu uputu
- komunikacija s predstavnicima neprofitne organizacije je neophodna jer su akti o osnivanju vrlo slični za sve neprofitne organizacije
- nakon upoznavanja neprofitne organizacije („ne prvi pogled“) moći će se uočiti razlika između npr. udruge za pomoć oboljelim od neke strukovne udruge ili sportskog kluba.

2. Način stjecanja prihoda

2.1. Način stjecanja prihoda (aktivno/pasivno) i trošenje prikupljenih sredstava

- prihodi od darova, donacija, sponzorstva i članarina ili npr. kamata po računima su pasivno stečeni prihodi, koji su osnova postojanja neke neprofitne organizacije te nisu oporezivi. Međutim, upravo je kod takvih prihoda potrebno provjeriti je li riječ o prikrivenim naknadama za pružene usluge.
- prikrivene naknade se mogu pojaviti primjerice:
 - kad sportski klub naknadu za korištenje određenog prostora ili prostora za treniranje naziva članarinom – oporezivi prihod ili
 - za pružene usluge ili prodane proizvode traži se donacija od npr. najmanje 50 kuna – oporezivi prihod
 Međutim, to neće biti u svakom slučaju, neka iznimna prigodna prodaja ne bi trebala inercijom dovesti do obveze plaćanja poreza na dobit, jer je potrebno sagledati i trajnost obavljanja djelatnosti.
- otvaranje igraonica i radionica za djecu uz naplatu članarine – oporezivi prihod

2.2 Trajnost obavljanja djelatnosti

- u komunikaciji s neprofitnom organizacijom potrebno je razjasniti je li obavljanje gospodarske djelatnosti iznimka zbog nekog događaja ili se redovito planira odnosno ponavlja
- prigodni tisak i prodaja knjiga (DVD, monografija, tisak knjige za slijepe osobe, bilteni ...) – nije oporezivi prihod
- ako neprofitna organizacija redovito (svake godine) organizira prigodnu prodaju proizvoda, a nije riječ o proizvodima koje njeni članovi proizvode – oporezivi prihod
- ne bi se smatralo djelatnošću trgovine ako npr. udruga slijepeh i slabovidnih osoba, udruga djece s posebnim potrebama, strukovna škola, udruga za očuvanje kulturne baštine prigodno prodaje proizvode koje su izradili njeni članovi
- aktivnosti neprofitnih organizacija kao što je npr. redovito organiziranje odmora za djecu (vrtić, škola) uz tečajeve npr. skijanja, plivanja, jezika – oporezivi prihod

U svim navedenim slučajevima ili slučajevima koji se mogu pojaviti uvijek je potrebno preispitati i dokazati namjenu korištenje ostvarenih prihoda kako bi se utvrdilo postojanje društvene koristi od neprofitne organizacije, a ne iskorištavanje organizacijskog pravnog oblika.

3. Posebne djelatnosti

3.1. Najmovi – načelno trajno (pasivno) obavljanje djelatnosti

- potrebno je razlikovati situacije kada neprofitna organizacija iznajmljivanjem prostora narušava tržišnu utakmicu ili kada čini humanitarnu aktivnost (ostvaruje svoju svrhu) npr. udruga pruža roditeljima oboljele djece smještaj uz plaćanje naknade kojom se pokrivaju neki troškovi (voda, struja) – nije oporezivi prihod
- najam prostora na lokaciji gdje postoje i druge osobe zainteresirane za pružanje usluga najama (npr. prostor za trgovinu, radionicu, turistički smještaj) – oporezivi prihod

3.2. Ugostiteljstvo

- ako je riječ o objektu u kojemu je dozvoljen ulaz svima – oporezivi prihod
- izuzetak može biti npr. zatvoreni klub umirovljenika, branitelja, sportskog kluba, u kojemu se nudi piće ili hrana uz naplatu samo radi podmirivanja troškova – nije oporezivi prihod

3.3. Ulaznice

- potrebno je razlikovati ulaznice za neki događaj (koncert, izložba) ako je redovita aktivnost, a ne iznimka u organiziranju koncerata ili izložbi – oporezivi prihod
- ulaznice koje se odnose na razgledavanje kulturnih dobara, prirodnih bogatstava („muzeji na otvorenom“) koje koristi neka neprofitna organizacija ne podliježu oporezivanju. Nacionalni parkovi i muzeji nisu obveznici poreza na dobit po osnovi ostvarenih prihoda od ulaznica.

4. Posebne neprofitne organizacije

4.1. Zaklade

- zaklade stječu imovinu od darova, donacija i vlastitih prihoda, ali su osnovane s jasnim u unaprijed utvrđenim ciljem trošenja stečenih sredstava, zbog čega temeljno nisu obveznici poreza na dobit
- zaklade u pravilu imaju veliku novčanu imovinu i samostalno stječu velike prihode npr. kamate i financijskih ulaganja ali takvim djelovanjem ne narušavaju tržišnu utakmicu iako djelatnost obavljaju trajno – nije oporezivi prihod

Međutim, ako obavljaju neku djelatnost kao što je npr. trgovina i ugostiteljstvo (kao i za naprijed navedene osobe) – oporezivi prihodi

4.2. Sportski klubovi kao specifične djelatnosti

- sport je od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku prije svega zbog djece i zdravlja, promocije RH u svijetu (Olimpijske igre i sl.)
- potrebno je upoznati sve funkcije, svrhe osnivanja i uočiti razlike između profesionalnih klubova, rekreativnih sportskih klubova, nacionalnih sportskih saveza i klubova u kojim treniraju školska djeca
- klubovi u kojima se aktivno trenira određeni sport, u kojima treniraju školska djeca i koji organiziraju natjecanja i natjecanja za djecu, koji ovisno o mogućnosti i nabavljaju sportsku opremu (nematerijalna/materijalna), a ostvaruju prihode od članarina – nije oporezivi prihod
- nacionalni sportski savezi ako naplaćuju usluge drugim članovima zbog koji su osnovani (dozvole, kotizacija) – nije oporezivi prihod
- naplata ulaznica sportskih klubova za utakmice i turnire – nije oporezivi prihod

Kako je uvodno navedeno članarina sportskog kluba ponekad je prikrivena naknada za pružanje usluge tog kluba. Ako se utvrdi da je članarina zapravo naknada za pružene usluge i da se prihodi ne ostvaruju na drugi način ili ako je više od 50% ukupnih prihoda čine prihodi od oporezivih naknada, riječ je o obvezniku poreza na dobit koji nema mogućnost plaćanja poreza na dobit u paušalnom iznosu (članak 5.b stavak 2. Zakona o porezu na dobit).

4.3. Osobe iz sustava vatrogastva

- poseban interes Republike Hrvatske, osobe iz sustava vatrogastva osnivaju se polazeći od obveze države za postojanjem, a ne osnivaju se isključivo voljom određenih osoba već zakonom utvrđenom strukturom
- povremene djelatnosti kao što je dovoz vode, servis aparata, organizacija priredbe – nije oporezivi prihod

4.4. Vjerske zajednice

- vjerske zajednice su od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, svaka vjerska zajednica ima svoje specifičnosti i način djelovanja, međutim svima je zajedničko djelovanje za opće dobro i financiranje putem darova, donacija ili organizacija unutar vjerske zajednice
- većina vjerskih zajednica je sastavni dio vjerske zajednice koja djeluje po cijelom svijetu, s imovinom ne raspolažu slobodno, vjeru prenose osobe koje su posebno školovane unutar vjerskih zajednica tijekom dužeg vremenskog perioda živeći u objektima koji pripadaju vjerskoj zajednici
- neke zajednice imaju dugu i složenu povijest u Republici Hrvatskoj zbog čega imaju i veliku imovinu (dio imovine još je u vlasništvu drugih osoba), neke imaju u vlasništvu i veliki broj kulturnih dobara, ili posjeduju imovinu koju ne koriste za vjerske potrebe
- načina na koji djeluju među svojim vjernicima je različit, a pored održavanja vjerskih obreda za svoje djelovanje sve više se koriste mediji, tiskani materijali i slično, a za financiranje svih troškova, pored uzdržavanja članova i humanitarnog djelovanja, određene vjerske zajednice i samostalno ostvaruju prihode, zbog čega mogu biti obveznici poreza na dobit.

4.4.1. Najmovi

- iznajmljivanje prostora poduzetnicima na lokacijama gdje postoje i drugi iznajmljivači – oporezivi prihodi (međutim potrebno je uzeti u obzir dio imovine koja još nije vraćena vjerskoj zajednici, a istu koriste druge osobe uz naknadu – ne bi bili oporezivi prihodi jer nisu ostvareni na tržištu)
- iznajmljivanje viška zemljišta i nekretnina u području gdje ne postoji posebni interes drugih osoba za naknade koje nisu tržišne ili je riječ o „zamjenama“ (npr. zemljište dano na korištenje u zamjenu za prehrambene proizvode) – nije oporezivi prihod
- iznajmljivanje stambenog prostora studentima, učenicima, djeci ili drugim osobama slabog imovnog stanja uz minimalne naknade za pokrivanje troškova – nije oporezivi prihod

Međutim, ako bi se ti prostori za vrijeme praznika iznajmljivali na tržištu drugim osobama posebice u svrhu turističke djelatnosti (a ne samo za pokrivanje minimalnih troškova) – taj dio prihoda je oporezivi prihod

4.4.2. Prodaja vjerske literature i vjerskih predmeta

- ako se vjerska literatura i drugi vjerski predmeti prodaju trajno (svakodnevno) u posebnim objektima otvorenog tipa odnosno gdje postoje i drugi zainteresirani trgovci – oporezivi prihodi
- prodaja vjerske literature i vjerskih predmeta unutar sakralnih objekata ili popratnih objekata – nije oporezivi prihod. U pravilu će u takve prostore doći samo vjernici te vjerske zajednice i kupiti proizvode za koje je vjerska zajednica imala trošak (kip,

